

Mötesanteckningar samråd funktionshinder 5 december 2023

Mötesdatum och tid

Tisdag 5 december klockan 13.00 – 16.00

Plats

Centralhuset Konferens Nils Ericsonplatsen 4 411 03 Göteborg

Deltagande organisationer

Astma- och allergiföreningen
DHR
FUB
HRF VG
NSPH VG
Reumatikerdistriktet Bohus Län
SRF Skaraborg
Unga rörelsehindrade – via länk
VGDL

Frånvarande organisationer:

Attention Skaraborg
Hjärnkraft
SRF Bohuslän

Sammanställande:

Annika Åberg Darell (V)
Anna-Lena Holberg (M)
Per-Eric Trulsson (SD)

Övriga deltagare:

Stefan Lindborg (V), ordförande beredningen för mänskliga rättigheter

Martin Elofsson, tjänsteperson avdelning regional samhällsplanering

Sara Eriksson, tjänsteperson avdelning regional samhällsplanering

Anna-Karin Wikman, tjänsteperson Västtrafik

Olivia Dahlholm, tjänsteperson Västtrafik

Ylva Bryngelsson, tjänsteperson hållbarhetsavdelningen

Ann-Sofie Mellqvist, tjänsteperson avdelning nämndsamordning

Åsa Olsson, tjänsteperson hållbarhetsavdelningen

Dagordning 2023-12-05

1. Incheckning

Välkommen och presentationsrunda.

2. Godkännande av dagordning, inklusive anmälan av övriga frågor

Samrådet godkänner dagordningen och anmäler en övrig fråga.

3. Godkännande av förgående mötesanteckning

Anteckningarna godkändes.

4. Inkomna synpunkter och frågor

Inga inkomna synpunkter och frågor.

5. Uppföljning av tidigare ärenden

Fråga om ett brukarråd där patient- och funktionshindersorganisationer kan ha dialog med hälso- och sjukvårdsnämnd.

Företrädare från förening: Funktionshinderrörelsen önskar samråda med **en** part inom Västra Götalandsregionen när det gäller övergripande hälso- och sjukvårdsfrågor, så som skett tidigare. Beredningen för mänskliga rättigheter har inte ansvar för hälso- och sjukvård. Vi önskar direktkontakt med hälso- och sjukvården.

Ordförande för beredningen för mänskliga rättigheter:

Det här är en viktig fråga. Dialog och samråd ska vara tvåvägskommunikation, även när det gäller vilka ytor vi ska ha för samtal. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har inte ansvar för dialog med det civila samhället, så som beredningen för mänskliga rättigheter och

de delregionala nämnderna har. Vi uppfattar att ni önskar en central part att prata med i stället för att åka till fem olika ställen. Beredningen för mänskliga rättigheter kommer att ta frågan vidare till regionstyrelsen.

Politiker: Jag håller med. Många frågor som ni diskuterar är av regional karaktär. Det finns ett regionalt pensionärsråd och jag förstår inte varför man valt den här lösningen för funktionshindersorganisationerna. Ert önskemål är lyft till arbetsgruppen för den nya politiska organisationen men de har många frågor att hantera och har inte svarat ännu.

Företrädare från förening: Det är viktigt att vi blir lyssnade på av politiken, sen får vi inte alltid som vi vill. Det vet vi. Vi önskar gå tillbaka till det upplägg som var tidigare, dialog med dåvarande hälso- och sjukvårdsstyrelsen på förmiddagen och beredningen för mänskliga rättigheter på eftermiddagen.

Ordförande för beredningen för mänskliga rättigheter: Den nya politiska organisationen har i efterhand upptäckt en del svårigheter. Verkligheten är inte lika enkel som organisationsskisserna. Det finns dock alltid möjlighet att bjuda in företrädare för den strategiska eller operativa nämnden till det här samrådet.

Företrädare från förening: Beredningen för mänskliga rättigheter har svarat på den skrivelse som vi skickade till Västra Götalandsregionen men operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har inte ens svarat. Karin Loström Muth, hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör i Västra Götalandsregionen, har skickat ett konstigt svar. Jag skulle vilja att hon kommer hit och förklarar. Här hos oss har tillgänglighetsfrågor ett funktionshinderperspektiv, inom hälso- och sjukvården har det en annan betydelse.

Företrädare från förening: Det viktigaste är att vi kommer i gång och pratar sakfrågor, inte strukturella frågor.

Ordförande för beredningen för mänskliga rättigheter: Vi förstår frustrationen och viljan att inte fastna i strukturella frågor. Vi drar i de strukturella frågorna så kan samrådet fokusera på sakfrågorna. Beredningen för mänskliga rättigheter har sitt nästa möte den 20 februari. Därifrån kan vi skicka en skrivelse vidare till regionstyrelsen.

Politiker: Från politiskt håll är vi helt överens om att göra en gemensam skrivning för er.

Företrädare från förening: Det är en intressant principiell fråga. I mars 2024 granskas Sverige av FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FNkommittén har till uppgift att granska konventionsstaternas genomförande av konventionen. Endast en punkt är genomförd sedan förra rapporten.

Företrädare från förening: Bortsett från färdtjänst har jag 80 procent av mina professionella kontakter med sjukvården. För oss som lever med funktionsnedsättning tar allt längre tid. Att inte ha samråd med en part som handhar 70-80 procent av mina kontakter är inte effektivt.

Företrädare från förening: Det fanns 136 punkter att anmärka på i senaste FN-rapporten. Vi är inte längre i topp i dessa frågor. Vi får se hur resultatet blir efter mötet i Geneve den 11-12 mars. Då kan vi ta upp frågorna därifrån och jobba vidare med i VGR.

Företrädare från förening: Kanada sägs vara det bästa landet ur MR-perspektiv. Kan det finnas något som vi kan ta till oss därifrån?

Ordförande för mötet: Sammanfattningsvis, beredningen för mänskliga rättigheter tar frågan om en annan dialogform för gruppen funktionshinder vidare uppåt i organisationen. Samrådet önskar också bjuda in gäster, till exempel hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektören i Västra Götalandsregionen och eventuella andra höga tjänstemän och politiker.

6. Trafikförsörjningsprogram – Hållbara resor i Västra Götaland 2025-2029

Martin Elofsson och Sara Eriksson, regionutvecklare på avdelning regional samhällsplanering Västra Götalandsregionen

Anna-Karin Wikman och Olivia Dahlholm, hållbarhetsstrateger Västtrafik

Tjänstepersonerna berättar att syftet med besöket är att informera om trafikförsörjningsprogrammet och att lyssna in samrådets synpunkter.

Det tar flera år att ta fram ett trafikförsörjningsprogram. Arbetet påbörjades i år och avslutas 2025. Vi har till exempel dialog med länsstyrelsen, Trafikverket, grannregioner och Norge för att ta fram en remissversion.

Varför behövs ett trafikförsörjningsprogram?

Det står så i kollektivtrafiklagen. Programmet beskriver översiktligt målen för kollektivtrafiken. Trafikförsörjningsprogrammet är ett av Västra Götalandsregionens fyra styrande dokument. Det uppdateras en gång per mandatperiod. I lagstiftningen står att det ska finnas funktionshinderanpassning. Programmet styr all annan planering av kollektivtrafiken i Västra Götaland.

Västra Götalandsregionen har en strategi för social hållbarhet, med fem olika åtgärdsområden – bland annat tillgänglighet ur funktionshinderperspektivet. Vi behöver tydligare få in social hållbarhet i trafikförsörjningsprogrammet.

Västtrafik är en del av Västra Götalandsregionen. Regionen beslutar om trafikförsörjningsprogrammet och Västtrafik utför det som står där.

När vi reviderar programmet utgår vi från det befintliga trafikförsörjningsprogrammet och förhåller oss dessutom till FN:s hållbarhetsmål Agenda 2030, forskning, nationellt kunskapscentrum för kollektivtrafik och den regionala utvecklingsstrategin. Allt detta sammanfattas i en förutsättningsrapport.

Dessa frågor kopplade till tillgänglighet ställer vi oss:

Tillgänglighet till vad?

Med vilka medel – gång, cykel, kollektivtrafik och bil?

För vem?

Diskussion

Företrädare från förening: Jag har ett par synpunkter/frågor.

- När man gör ett trafikförsörjningsprogram, räknar man då med "särskilda resor" typ, skolresor, sjukresor, färdtjänst?
- Hur räknar ni framåt, finns det prognoser för ökat resande med tanke på målet att få ned privatbilismen. I realiteten är det många som använder hjul för att komma ombord på kollektivtrafiken. Det finns en konkurrenssituation. Skulle kollektivtrafiken klara av en 10-procentig ökning av personer som använder rullstol eller rollator?

Tjänsteperson från Västtrafik: Vi har ett tydligt uppdrag att få fler att åka kollektivt, även med rullande hjälpmedel. Jag vet inte om vi skulle klara en 10-procentig ökning, kanske om man slår ut över tid. Vi ställer krav på mycket av det som vi får synpunkter på, men är dåliga på att följa upp att det faktiskt fungerar. Vi har startat ett arbete för att kvalitetssäkra att det fungerar så att fler och fler kan använda vår kollektivtrafik.

Företrädare från förening: Jag genomförde min första kampanj när jag var 14 år. Nu åker jag kollektivt och känner mig faktiskt lite lyxig.

Företrädare från förening: Våra medlemmar inom område psykisk ohälsa reser mindre i kollektivtrafiken än andra. Det handlar om otrygghet, särskilt vid bytespunkterna, om det finns belysning, ljus, pressbyrå med mera. Det är tillgänglighet ur ett kognitivt perspektiv. Trösklarna behöver sänkas.

Företrädare från förening: Det behöver finnas mer skriftlig information. När trafiken flyter som den ska, fungerar det med till exempel appen. Men om jag sitter på spårvagnen och föraren

informerar om att vagnen kör en annan väg, då når det inte mig.
Man blir osäker – ska jag sitta kvar eller gå av?

Företrädare från Västtrafik: Det finns viss information i skrift på skärmar men vi behöver jobba vidare med det, vad föraren kan informera om och vad vi behöver få ut i appar och på skyltar.

Företrädare från förening - några synpunkter om doftöverkänslighet:

- Det finns en del bekymmer med de nya spårvagnarna. Har man tagit till sig olika scenarier, till exempel hundars placering? Just nu ska alla gå på längst fram och gå igenom hela vagnen.
- VGR bryter mot röklagen. Det är inte tillåtet att röka på hållplatser. Hela hållplatsområdet ska vara rökfritt. Jag har inte lyckats hitta vem hos Västtrafik som ansvarar för detta.

Företrädare för förening: Det är ofta inte själva resan som är problematisk utan när det händer något oförutsett kring resan, till exempel att en ledsagare inte dyker upp. Många har svårt att hantera det.

Företrädare för förening: Det fungerar inte att åka kollektivtrafik till och från arbete eller studier. Det är för osäkert när man använder rullstol. Man vet inte om man kommer fram - rampen fungerar inte, stressiga byten, informationen stämmer inte alltid. Chaufförerna är serviceminded och har oftast kunskap om hur rampen fungerar men det är inte alltid den fungerar. Det bör finnas en manuell ramp om den automatiska inte fungerar.

Tjänsteperson från Västra götalsregionen: Vi sammanställer i en samrådsredogörelse. Nytt förslag på reviderat trafikförsörjningsprogram skickas på remiss efter sommaren 2024. Remisstiden pågår under ett halvår. Då har ni möjlighet att se om perspektiven kommit med tillräckligt bra.

7. Aktiv involvering Västtrafik

Anna-Karin Wikman, hållbarhetsstrateg Västtrafik

Olivia Dahlholm, hållbarhetsstrateg Västtrafik

Aktiv involvering är Västtrafiks samverkansorgan för funktionshinderfrågor.

Strategin för kollektivtrafik på jämlika villkor säger att vi ska bli bättre på dialog med våra målgrupper. I augusti 2021 kom ett brev från Funktionsrätt och Synskadades riksförbund med en önskan om att bli mer aktivt involverade i utvecklingsarbetet.

En försöksperiod har pågått under 2022 och år 2023 blev det ett etablerat samverkansforum. Tre möten och två workshops ska hållas per år. Det är inte ett samråd i formell bemärkelse.

Så här långt har arbetet resulterat i insiktsutbildningar internt i Västtrafik, för ledningsgruppen, tjänstepersoner och personer som hanterar trafiken i samband med störningar. Vi har bland annat diskuterat anropsstyrd trafik, störningshantering, framtidens biljettköp, konstruktion av ramp på äldre spårvagnar, aktivering av biljett i To Go-appen, externa utrop på fordon, information på hållplatser.

Tillgänglighetsnummer

Ring: 010-17 30 299 om du har frågor om tillgänglighet. Du kommer då i kontakt med personal på kundservice som har särskild utbildning i tillgänglighet och kan hjälpa dig med din resa.

Öppettider: vardagar 6-22, helger 8-22.

Skicka gärna in synpunkter till kundtjänst, då blir det en synlig fråga, och registrerad i statistiken. Vi är oerhört tacksamma för era synpunkter, annars vet vi inte om det fungerar. Det finns olika vägar att gå:

- Ringa
- Mejla
- Chatta

Se länkar till Västtrafiks kundservice och tillgänglighetsnummer längst ned i mötesanteckningarna.

Anna-Karin ska pensionera sig på deltid under 2024 och då kommer Olivia att ta över arbetsuppgifterna.

8. Övriga frågor

Företrädare från förening: Det är genomgående bristande kompetens om funktionshinder hos de förtroendevalda. VGR borde ta vara på våra expertkunskaper. Vi vill ju dela med oss. Styrelsen för FUB kontaktade alla partierna i VGR i början av hösten och erbjöd att träffa oss den 13 november men endast tre partier deltog.

Politiker: Denna inbjudan till möte har jag inte nåtts av.

9. Synpunkt från dagens möte som ska lyftas vidare till beredning mänskliga rättigheters presidium?

Se punkt 5. Beredningen för mänskliga rättigheter lyfter frågan till regionstyrelsen.

10. Återkoppling från beredningen för mänskliga rättigheters sammanträde 2023-10-11

Åsa Alverstedt från Synskadades riksförbund Göteborg gästade mötet och berättade om sin vardag. Livspusslet med familj, barn och jobb är betydligt mer tidskrävande än för en seende person och kräver också mycket planering. Åsa guidade beredningen för mänskliga rättigheter i inlevelseövningar bland annat genom att de fick använda glasögon som fingerade olika synnedsättningar och diagnoser. De förtroendevalda i beredningen för mänskliga

rättigheter fick också uppleva att gå med ögonbindel och vit käpp samt att läsa punktskrift.

11. Information

- Tvärsamråd 20 maj 2024 klockan 9.00-12.00 i Göteborg
Tema. Omställningen av Hälso- o sjukvården
Inbjudan kommer.
- Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan för åren 2024–2027 har beslutats i regionfullmäktige, se länk sist i mötesanteckningarna.
- Teckentolkningen av regionfullmäktiges möten utgår från 2024 och mötena kommer fortsatt att textas. Det regionala brukarrådet Tolc har godkänt.

12. Datum för samråd funktionshinderns möten 2024

20 mars, kl. 13-16

20 maj, kl. 13-16 (Tvärsamråd på förmiddagen)

5 september, kl. 13-16

5 november, kl. 13-16

13. Utcheckning, reflektion över dagens möte

Ordförande för samråd funktionshinder tackar av administratören för samråd funktionshinder, Åsa Olsson, som den 31 januari går i pension. Stort tack för allt engagemang och all kunskap!

Ordförande för mötet önskar samrådet God Jul och Gott nytt år!

Samrådet önskar det samma till ordförande och övriga politiker.

14. Nästkommande möte

Samråd funktionshinder den 20 mars klockan 13.00-16.00

Samman kallande

[Beredningen för mänskliga rättigheter](#)

Västra Götalandsregionen

Kontaktperson

Namn: Åsa Olsson

Mailadress: asa.olsson@vgregion.se

Telefonnummer: 0705-405366

Länkar till Västtrafik och Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan

[Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning](#)

[Kundservice](#)

[Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024-2027](#)